

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 18 – 19 listopada 2017 r.
na kierunku *administracja* prowadzonym
na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Łódzkiego**

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	16
Dobre praktyki	17
Zalecenia	17
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	17
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	17
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Brak	22
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	22
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	22
4.1.....	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	25
Zalecenia	25
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	25
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	27
Zalecenia	27
Brak	27
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	27

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	29
Brak.....	29
Zalecenia	29
Brak	29
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	34
Zalecenia.....	34
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	36
Zalecenia.....	36
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	36
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Sobota – 18 listopad 2017 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Niedziela – 19 listopad 2017 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Tadeusz Stanisławski, ekspert PKA
2. dr Zbigniew Markwart, ekspert PKA
3. Prof. dr hab. Kamil Kardis, ekspert PKA ds. międzynarodowych
4. Artur Gawryszewski, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
5. Patrycja Piłat, ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *administracja* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim odbyła się z inicjatywy PKA. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (dalej: ZO) z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport ZO został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała kierunek *administracja* na tej Uczelni.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	<i>Administracja</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk prawnych/nauki o administracji, prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów – 180 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	45 nauczycieli akademickich	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	475	262
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1475	-

Nazwa kierunku studiów	<i>Administracja</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia II stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk prawnych/nauki o administracji, prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry – 120 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja bezpieczeństwa, porządku publicznego oraz administracja w sądownictwie; • Finanse publiczne; • Specjalność gospodarcza; • Specjalność społeczna 	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	45 nauczycieli akademickich	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	347	161
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	870	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająca (dla I i II st.)
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająca (dla I i II st.)
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni (dla I i II st.)
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca (dla I i II st.)
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni (dla I i II st.)
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni (dla I i II st.)
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca (dla I i II st.)
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni (dla I i II st.)

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Wydział Prawa i Administracji w pełni włącza się swoją działalnością w realizację misji Uniwersytetu Łódzkiego, mając świadomość potrzeby osiągnięcia najwyższego poziomu w zdobywaniu i poszerzaniu wiedzy, kształceniu umiejętności i kreowaniu wartościowych relacji z otoczeniem społecznym i gospodarczym w kontekście krajowym i międzynarodowym. Jednostka zmierza do podwyższania jakości badań naukowych oraz kształcenia poprzez unowocześnienie i uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej oraz dostosowywanie jej do zmieniających się potrzeb społecznych, w tym potrzeb rynku pracy. Oferta edukacyjna Wydziału Prawa i Administracji na kierunku *administracja* stwarza studentom możliwość zdobywania i pogłębiania wiedzy, nabywania umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania pracy zawodowej, poszerzania zainteresowań, w tym poprzez aktywne uczestnictwo w pracach kilkunastu kół naukowych, takich jak: *Studenckie Koło Naukowe Administratywistów*, *Koło Naukowe Prawa Pracy*, *Studenckie Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego*, *Studenckie Koło Naukowe Praw Człowieka*, *Studencka Grupa Podatkowa*. Dalszemu doskonaleniu oferty edukacyjnej ma służyć realizacja polityki zarządzania jakością kształcenia, której celem jest zapewnienie w Jednostce jakości kształcenia odpowiadającej wymaganiom stawianym w aktach prawa powszechnie obowiązującego oraz aktach wewnętrznych UŁ. Działalność ta jest podejmowana dwutorowo: z jednej strony poprzez wprowadzanie rozwiązań zapewniających wysoką jakość kształcenia, z drugiej zaś poprzez dokonywanie oceny jakości kształcenia. Urzeczywistnianie ogólnych założeń polityki jakości kształcenia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbywa się poprzez wyznaczanie, osiąganie i utrzymywanie wysokich standardów realizacji celów szczegółowych. Mając świadomość potrzeby osiągnięcia międzynarodowego poziomu w zdobywaniu i poszerzaniu wiedzy, kształceniu umiejętności i kreowaniu wartościowych relacji z otoczeniem społecznym oraz gospodarczym w kontekście krajowym i międzynarodowym, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego zmierza do podwyższania jakości kształcenia oraz jakości badań naukowych poprzez unowocześnienie i uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej Wydziału i dopasowanie jej do potrzeb społecznych, w tym potrzeb rynku pracy. Potrzeba zmian wynika w szczególności z założeń długofalowej strategii rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce oraz z procesu budowy nowego systemu szkolnictwa wyższego w Unii Europejskiej, zwanego Europejskim Obszarem Szkolnictwa Wyższego. W ocenie ZO, opracowanie nowej oferty edukacyjnej Wydziału wpłynie na podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie programów do potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań i predyspozycji osób uczących się i zapewni porównywalność kwalifikacji uzyskiwanych w Uniwersytecie

Łódzkim z kwalifikacjami nadawanymi przez szkoły wyższe w innych krajach, zwłaszcza europejskich.

1.2.

Na Wydziale Prawa i Administracji UŁ prowadzone są badania naukowe, zarówno indywidualne, jak i grupowe w ramach działalności poszczególnych katedr oraz samodzielnych zakładów, a także w ramach centrów naukowych: Centrum Myśli Polityczno-Prawnej im. Alexisa de Tocqueville'a, Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych, Centrum Studiów Wyborczych, Center for the Theory and Philosophy of Human Rights, Centrum Ochrony Prawnej Finansów Samorządu Terytorialnego, Centrum Ochrony Danych Osobowych i Zarządzania Informacją, Centrum Zamówień Publicznych i PPP, Centrum Nietypowych Stosunków Zatrudnienia. Główne kierunki badań naukowych prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji dla kierunku *administracja* w latach 2013 – 2016 w dziedzinie nauki prawne w dyscyplinie nauki o administracji oraz prawo w tym w zakresie teorii prawa administracyjnego, materialnego prawa administracyjnego i postępowania administracyjnego, publicznego prawa finansowego, prawa konstytucyjnego oraz teorii prawa obejmowały zagadnienia analizowane w pracach licencjackich i magisterskich. W ten sposób tematyka badań została uwzględniona w procesie kształcenia, zapewniając jednocześnie realizację zakładanych dla kierunku *administracja* efektów kształcenia. W szczególności dotyczy to efektów w zakresie umiejętności niezbędnych w pracy badawczej, takich jak prezentowanie własnych poglądów na poznane zagadnienia, w tym wyrażanie wątpliwości, sugestii i indywidualnych ocen popartych rozbudowaną argumentacją, formułowanie problemów badawczych, gromadzenie źródeł, dobór stosownych metod i technik badawczych, opracowywanie i prezentacja wyników badań, wyciąganie wniosków i wskazywanie kierunków dalszych badań w zakresie wybranej specjalności.

W opinii ZO, realizacja badań prowadzonych na Wydziale przyczyniła się do pogłębiania i poszerzania dorobku naukowego poszczególnych pracowników, prowadząc do uzyskania przez nich stopni i tytułów naukowych. W rezultacie prowadzonych badań pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału mieli możliwość wymiany poglądów naukowych z przedstawicielami innych ośrodków w odniesieniu do prowadzonej przez nich działalności badawczej podczas udziału w licznych konferencjach naukowych. W wyniku przeprowadzonych badań naukowych pracownicy Wydziału wygłosili w latach 2013 – 2016 łącznie 1039 referatów, w tym 830 na konferencjach krajowych i 209 na konferencjach zagranicznych. Studenci, doktoranci i pracownicy Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego prezentowali efekty swoich badań m.in. w czasopiśmie wydawanych przy udziale Wydziału, a są to: *Studia Wyborcze*, *Studia Prawno-Ekonomiczne*, *Wiedza Prawnicza*, *Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego*, *Jurisprudencja*, *Finanse i Prawo Finansowe*, *Folia Iuridica*. Studenci swój dorobek prezentują przede wszystkim w czasopiśmie *Wiedza Prawnicza*.

W wyniku prowadzonych badań naukowych w latach 2013 – 2016 opublikowano łącznie 741 artykułów naukowych w recenzowanych czasopiśmie naukowych znajdujących się na listach czasopiśmie punktowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (listy A, B, C) oraz recenzowanych czasopiśmie zagranicznych. Jednocześnie pracownicy WPiA byli autorami

lub współautorami 110 monografii naukowych, a także autorami lub współautorami 1098 rozdziałów w monografiach. Wydział był także organizatorem lub współorganizatorem konferencji naukowych (140), w tym 25 o zasięgu międzynarodowym. W latach 2013 – 2017 na Wydziale Prawa i Administracji UŁ realizowano 35 projektów naukowych, w tym kilka międzynarodowych o szczególnym prestiżu: „Forum for Bio-Based Innovatio in Public Procurement”; International Law through the National Prism: the Impact of Judicial Dialogue (European Collaborative Research Project). Rezultaty badań naukowych prowadzonych w Jednostce są wykorzystywane w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Jednym z najbardziej doniosłych osiągnięć badawczych powstałych w ramach działalności jednostek Wydziału Prawa i Administracji UŁ w latach 2013 – 2016 jest kompleksowy projekt przepisów ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego. Projektowi temu towarzyszy obszerny raport, w którym zaprezentowano obszerną, kompleksową analizę dogmatyczno-prawną obecnego stanu jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego. Zidentyfikowano w efekcie problemy wynikające ze stosowania przepisów postępowania administracyjnego w jego obecnym kształcenie oraz ustalono, w jakim stopniu przekładają się one negatywnie na praktykę funkcjonowania administracji publicznej w Polsce. Zbadano także skalę rodzących się na tym tle sporów i rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych. Poza diagnozą bieżącej sytuacji, podjęto udaną próbę przedstawienia mechanizmów mających stanowić remedium wobec trudności w relacjach jednostka – administracja publiczna narosłych przez lata na gruncie coraz bardziej nie przystających do rzeczywistości obecnie obowiązujących przepisów regulujących postępowanie administracyjne.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku *administracja* – studia I stopnia i studia II stopnia przyjęte zostały uchwałami nr 511 oraz 512 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 14 maja 2012 r. Kierunkowe efekty kształcenia są zgodne z efektami kształcenia dla obszaru nauk społecznych i profilu ogólnoakademickiego. Obowiązujące efekty kształcenia są spójne z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomów 6 i 7. W dokumentacji procesu kształcenia efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji zostały opisane w formie tabelarycznej i odniesione do efektów dla obszaru nauk społecznych, co pokazuje relację efektów kierunkowych do efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych. Natomiast przypisanie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów zawartych w planie studiów dla obu stopni studiów przedstawiono w matrycach kompetencji. Określają one, które kierunkowe efekty kształcenia i w jakim stopniu (w skali 3-stopniowej: 1 – podstawowy; 2 – średni; 3 – zaawansowany) są realizowane w ramach każdego przedmiotu. Z kolei szczegółowe efekty kształcenia dla przedmiotów określone są w ich sylabusach, z zachowaniem podziału na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; sylabusy określają też sposób weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia.

Ukończenie **kierunku administracja I stopnia** zakłada osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie wiedzy obejmujących m.in. podstawową wiedzę o charakterze nauki administracji i nauk prawnych, ich miejscu w systemie nauk społecznych oraz relacji do innych nauk;

ponadto wiedzę na temat pojęć i instytucji prawnych, unormowań podstawowych gałęzi prawa materialnego i proceduralnego (zwłaszcza postępowania administracyjnego). Kluczowe dla tego kierunku są również efekty w postaci elementarnej wiedzy o organizacji oraz funkcjonowaniu podmiotów władzy publicznej oraz instytucjach na poziomie międzynarodowym i europejskim, a także wiedzy na temat finansów publicznych oraz podstawowych zasad funkcjonowania gospodarki, w tym normatywnych i praktycznych aspektów podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w kraju oraz w relacjach z zagranicą. Efekty kształcenia w zakresie umiejętności dotyczą w pierwszej kolejności posługiwania się podstawową wiedzą teoretyczną w projektowaniu strategii działań w administracji; w generowaniu rozwiązań konkretnych problemów stosowania prawa, prognozowaniu ich przebiegu i przewidywaniu skutków planowanych działań. Ponadto, obejmują umiejętności analizy i interpretacji tekstów prawnych i naukowych oraz wykorzystywania orzecznictwa sądów krajowych i międzynarodowych w celu rozwiązywania problemów administracyjno-prawnych. W konsekwencji absolwent jest przygotowany do samodzielnego sporządzania typowych pism procesowych, a także innych dokumentów i wygłaszania wystąpień przedstawiających zagadnienia z zakresu prawa i nauki administracji, obejmujących proste zagadnienia badawcze. W zakresie kompetencji społecznych studia na ocenianym kierunku przygotowują do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących zadania z zakresu administracji i przyjmowania w nich różnych ról oraz prawidłowego identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z pracą w administracji publicznej i kierowania się przy tym zasadami profesjonalizmu oraz etyki zawodowej. Zakładane efekty kształcenia promują również postawę przedsiębiorczego myślenia i działania oraz posiadanie świadomości poziomu własnej wiedzy i umiejętności w powiązaniu z rozumieniem potrzeby ciągłego zawodowego doksztalcania się oraz rozwoju osobistego.

Dla kierunku *administracja II stopnia* sposób określenia efektów kształcenia opiera się na rozszerzaniu i pogłębianiu kwalifikacji uzyskiwanych w ramach studiów I stopnia. Rozszerzanie i pogłębianie wiedzy ma charakter ukierunkowany poprzez wybór specjalizacji oraz szeroką ofertę modułów wybieralnych, odnosi się więc do określonych działów prawa, a przede wszystkim prawa administracyjnego. W odniesieniu do umiejętności, szczególny nacisk kładzie się na rozwój kompetencji potrzebnych w samodzielnym prowadzeniu badań naukowych (w ramach seminarium magisterskiego oraz modułów wybieralnych), których najważniejszym rezultatem jest praca magisterska; związane jest z tym również pogłębienie znajomości języka obcego w zakresie specjalistycznej terminologii i formułowania pisemnych oraz ustnych wypowiedzi z jej użyciem do poziomu B2+ (obowiązkowe zaliczenie modułu wybieralnego – konwersatorium w języku obcym, powiązane także z badaniami naukowymi). Ponadto rozwijanie umiejętności w zakresie pracy w zespole przewiduje przygotowanie do pełnienia w nim ról kierowniczych. W zakresie kompetencji społecznych natomiast ma miejsce ich pogłębienie w szczególności w odniesieniu do odpowiedzialnego wykonywania swoich zadań, kierowania się zasadami etyki zawodowej, a także przykładą się wagę do propagowania postawy pogłębionej samooceny swoich kompetencji i zdolności do wyznaczania kierunków własnego rozwoju oraz kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia realizowana na kierunku *administracja* powiązana jest z misją i strategią rozwoju Uczelni oraz odpowiada celom strategicznym Jednostki. Spełnia stawiane jej wymagania w kontekście polityki zapewnienia jakości kształcenia oraz uwzględnia wzorce krajowe i międzynarodowe w zakresie kształcenia. Istnieje spójność merytoryczna i zakresowa efektów kształcenia pomiędzy poszczególnymi ich kategoriami (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych). Ich sformułowanie oraz wynikające z ich treści zadania są możliwe do zrealizowania i weryfikacji. Mechanizmy kontrolne jakości kształcenia są istotnym działaniem Uczelni, pozwalającym na dalszy rozwój i utrzymanie dobrej pozycji na rynku usług edukacyjnych. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych przez ZO studenci nie zgłaszają zastrzeżeń do tego systemu.

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia w zakresie nauk społecznych (w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinach prawo i o nauki o administracji) , do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów. Rezultaty prowadzonych na Wydziale badań naukowych, wykorzystywane są w doskonaleniu programu kształcenia na kierunku *administracja*.

Efekty kształcenia są w opinii studentów sformułowane w sposób zrozumiały, co sprzyja ich odpowiedniej weryfikacji. W opinii studentów system sprawdzania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny. Studenci informacje o sposobie oceniania (m.in. regulamin studiów, sylabusy) mają dostępne na stronie internetowej. W opinii studentów metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowanie do zajęć dydaktycznych, realizację prac zaliczeniowych oraz korzystanie z literatury obowiązkowej i uzupełniającej. Zdaniem studentów organizacja i program praktyk sprzyjają uzyskiwaniu efektów kształcenia.

Dobre praktyki

Studenci ocenianego kierunku studiów mogą aktywnie uczestniczyć w badaniach naukowych poprzez udział w kołach naukowych. Prowadzone badania, często o innowacyjnym charakterze, stają się następnie inspiracją dla studentów na innych Wydziałach Prawa w Polsce

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3.Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia I stopnia

Celem studiów na kierunku *administracja* na poziomie studiów I stopnia jest przygotowanie nowoczesnej i wszechstronnie wykształconej kadry specjalistów dla administracji i zarządzania publicznego, mogących podjąć pracę przede wszystkim w administracji publicznej, przedsiębiorstwach państwowych i prywatnych, firmach doradczych i konsultingowych, organizacjach pozarządowych współpracujących z administracją publiczną, organizacjach międzynarodowych i organach Unii Europejskiej.

Program studiów I stopnia obejmuje 6 semestrów i przewiduje uzyskanie 189 (w trybie stacjonarnym) lub 188 (w trybie niestacjonarnym) pkt. ECTS. W przypadku studiów w trybie niestacjonarnym zajęcia odbywają się w czasie sobotnio-niedzielnych zjazdów – 9 zjazdów w semestrze zimowym oraz 10 zjazdów w semestrze letnim. W programie studiów (zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym) znalazły się m.in. następujące przedmioty:

- I rok - wstęp do prawoznawstwa, historia administracji, nauka administracji, prawo konstytucyjne, podstawy makro- i mikroekonomii, teoria organizacji i zarządzania, podstawy prawa międzynarodowego i prawa karnego oraz przedmioty do wyboru: ustrój sądownictwa albo ustrój prokuratury i prawniczych samorządów zawodowych, socjologia albo filozofia,
- II rok - prawo administracyjne (część ogólna), zarys prawa cywilnego z umowami w administracji, finanse publiczne i prawo finansowe, podstawy prawa Unii Europejskiej, publiczne prawo gospodarcze, a także przedmioty do wyboru: zasady tworzenia prawa albo zasady stosowania i wykładni prawa, statystyka albo podstawy rachunkowości oraz moduł wybieralny,
- III rok – prawo administracyjne (część szczegółowa), postępowanie administracyjne, prawo pracy, prawo samorządowe, moduł wybieralny, seminarium licencjackie.

Każdego studenta obowiązuje potwierdzona egzaminem znajomość nowożytnego języka obcego na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Do egzaminu można się przygotować uczestnicząc w lektoracie. Pomimo podstawowego charakteru kierunku, konstrukcja programu studiów umożliwia studentom personalizację ścieżki edukacyjnej i kształtowanie własnych zainteresowań poprzez szeroką ofertę przedmiotów do wyboru (obejmującą ponad 60 pkt. ECTS: moduły wybieralne, seminarium licencjackie, bloki konwersatoriów i wykłady do wyboru, a także lektoraty i praktyki). Studia kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata administracji, po przyjęciu pracy licencjackiej i zdaniu egzaminu licencjackiego.

u

Studia II stopnia

Program studiów na kierunku *administracja* na poziomie studiów II stopnia skierowany jest do osób, które chcą rozwijać kompetencje zdobyte na wcześniej ukończonych studiach, przede wszystkim na kierunku *administracja* I stopnia lub studiach na kierunku prawo (w przypadku

absolwentów kierunków spoza dziedziny nauk prawnych może wystąpić potrzeba samodzielnego uzupełnienia brakującej wiedzy i umiejętności), podnieść swoje kwalifikacje zawodowe i zwiększyć swoją konkurencyjność na rynku pracy. Celem studiów II stopnia jest wyposażenie absolwenta w rozszerzoną, specjalistyczną wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu nauk o administrowaniu i wybranych gałęzi prawa. Absolwent może z powodzeniem podjąć pracę w administracji publicznej, instytucjach zajmujących się zagadnieniami integracji europejskiej czy pozyskiwaniem funduszy europejskich, przedsiębiorstwach państwowych i prywatnych.

Program studiów obejmuje 4 semestry i przewiduje uzyskanie 123 (w trybie stacjonarnym) lub 122 (w trybie niestacjonarnym) pkt. ECTS. Na studiach w trybie niestacjonarnym zajęcia odbywają się w czasie sobotnio-niedzielnych zjazdów – 10 zjazdów podczas każdego semestru. Podstawowym założeniem koncepcji studiów II stopnia jest daleko idąca indywidualizacja ścieżki edukacyjnej studenta powiązana z jej tematyczną specjalizacją i uwzględnieniem zainteresowań i potrzeb zawodowych. Zajęcia do wyboru (moduły wybieralne, seminaria, moduły specjalizacji) obejmują ponad 80 pkt. ECTS. Od I roku student wybiera jeden z czterech modułów specjalizacji.

Program studiów obejmuje m.in. następujące przedmioty:

- I rok – postępowanie sądowo-administracyjne, prawo ubezpieczeń społecznych, prawo ochrony środowiska, doktryny społeczne i polityczne, zasady ustroju politycznego państwa, moduły wybieralne, seminarium magisterskie oraz przedmioty wybranego modułu specjalizacji,
- II rok – system ochrony prawnej Unii Europejskiej, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, moduły wybieralne (w tym jeden w języku obcym), seminarium magisterskie oraz przedmioty wybranego modułu specjalności.

Każdego studenta obowiązuje znajomość nowożytnego języka obcego na poziomie biegłości B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Kompetencje w tym zakresie są rozwijane i weryfikowane w ramach modułu wybieralnego w języku obcym, którego zaliczenie jest obowiązkowe.

Studia kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, po przyjęciu pracy magisterskiej i zdaniu egzaminu magisterskiego.

Poza przedstawionymi sposobami personalizacji toku studiów przewidzianymi w samych programach kształcenia, Regulamin studiów w Uniwersytecie Łódzkim określa dwie szczególne formy indywidualizacji toku studiów, tj. „Indywidualny plan studiów” (IPS) oraz „Indywidualną organizację studiów” (IOS). IPS przyznawany jest uzdolnionym i wyróżniającym się studentom od II roku studiów i umożliwia im zwłaszcza przyjęcie bardziej interdyscyplinarnego podejścia w tworzeniu własnego programu studiów. IOS ułatwia realizację obowiązującego programu studiów osobom, które z różnych względów nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach lub podchodzić do wymaganych zaliczeń w terminach wyznaczonych kalendarzem akademickim. Do okoliczności uzasadniających przyznanie IOS należą: stan zdrowia, niepełnosprawność, sytuacje losowe (np. opiekę nad bliskimi niepełnosprawnymi, małymi dziećmi), a także okresowe odbywanie studiów poza UŁ, np. w ramach programu ERASMUS+, MOST itp.

2.2.

Ocena skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia jest przedmiotem stałego zainteresowania podmiotów odpowiedzialnych za tę sferę. Ocena ta odbywa się na kilku poziomach. Pierwszy etap to poziom przedmiotów. Na tej płaszczyźnie wykorzystywane są liczne metody sprawdzania uzyskiwania efektów kształcenia, a więc: egzaminy ustne, testowe, opisowe, testowo-opisowe, kolokwia, referaty, prezentacje, prace pisemne, rozwiązywanie przypadków, analiza orzecznictwa, analiza tekstów naukowych, praktyki studenckie, udział w wymianie międzynarodowej, uczestnictwo w konkursach, udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej w ramach działalności dydaktycznej w Klinice Prawa i Klinice Praw Dziecka, działalność w studenckich kołach naukowych, spotkania z gośćmi Wydziału, poznawanie funkcjonowania instytucji publicznych. Metody sprawdzania uzyskanych efektów kształcenia na zajęciach są zróżnicowane i uzależnione od ich formy. Należy przy tym podkreślić, że wykłady monograficzne zostały w roku akademickim 2015/2016 zastąpione przez konwersatoria, dzięki czemu położony jest nacisk na interaktywne formy prowadzenia zajęć, a co za tym idzie osiąganie efektów kształcenia nie tylko w zakresie wiedzy, ale i umiejętności oraz postaw społecznych.

Corocznie przeprowadzane są elektroniczne, anonimowe ankiety studenckie w zakresie oceny programów kształcenia i ich realizacji, na podstawie których sporządzane są sprawozdania, analizowane przez Dziekana oraz kierowników katedr i samodzielnych zakładów. Są one przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Rady Wydziału i podlegają przez nią zatwierdzeniu.

Drugi etap oceny uzyskiwania efektów kształcenia to poziom dyplomowania, podlegający monitorowaniu przez Zespół ds. Jakości Prac Dyplomowych oraz Wyników Egzaminów, a także przez kierowników katedr i samodzielnych zakładów oraz Kolegium Dziekańskie. W opinii ZO warto podkreślić, że studenci kierunku *administracja* przygotowują prace licencjackie i magisterskie we wszystkich katedrach i samodzielnych zakładach na Wydziale, co pozwala im realizować zainteresowania naukowe w wielu specjalnościach, a także podejmować tematykę pozwalającą optymalnie przygotować się do przyszłej pracy zawodowej. Trzeci etap obejmuje badanie sytuacji zawodowej absolwentów. W tym celu przeprowadzane są wśród nich ankiety pozwalające monitorować uzyskanie i wykorzystanie efektów kształcenia po ukończeniu studiów. W omawianym zakresie bardzo duże znaczenie ma fakt, że w 2017 r. powołano Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół WPiA.

Istotnym elementem oceny skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia są również studenckie praktyki zawodowe. Instytucja przyjmująca studenta dokonuje na specjalnie w tym celu przygotowanym formularzu oceny efektów kształcenia uzyskanych w toku studenckiej praktyki zawodowej w odniesieniu do wiedzy, umiejętności w zakresie systematyczności, zorganizowania, samodzielności, terminowości wykonywania zadań i zaangażowania oraz kompetencji społecznych takich, jak wykazywane przez studenta poczucie odpowiedzialności, zdolność do współpracy i pracy w zespole, a także łatwość nawiązywania kontaktów. Wg ZO w tym zakresie należy podkreślić istotną rolę kierowników katedr i samodzielnych zakładów, którzy na bieżąco monitorują stan uzyskiwania efektów kształcenia przez studentów i w razie potrzeby podejmują czynności mające na celu poprawę tej sfery działalności realizowanej przez pracowników i doktorantów. Uzyskiwanie efektów kształcenia jest także kontrolowane przez Kolegium Dziekańskie, które wspiera kierowników katedr, a także *ad hoc* podejmuje

działania w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości co do skuteczności osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i rozwiązywania problemów na wszystkich etapach oceny.

2.3.

Rekrutacja odbywa się zgodnie z przyjętymi przez Senat zasadami przyjęć na dany rok akademicki. Kandydatami mogą być obywatele polscy oraz cudzoziemcy.

Studia I stopnia

Przyjęcie na stacjonarne i niestacjonarne studia I stopnia odbywa się na podstawie wyników matury – nowej, starej oraz międzynarodowej – co zapewnia równość szans w przyjęciu na studia. W postępowaniu rekrutacyjnym na studia I stopnia wymagany jest jeden z wybranych przez kandydata przedmiotów spośród: historia, geografia, matematyka, WOS, ponadto obowiązkowo język polski, a w przedmiotach dodatkowych uwzględniany jest język obcy. Z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego przyjmowani są laureaci i finaliści wyznaczonych olimpiad stopnia centralnego.

Studia II stopnia

Na studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia kandydatami mogą być absolwenci studiów licencjackich wszystkich kierunków, a przyjęcie odbywa się na podstawie złożonych dokumentów, a w przypadku przekroczenia przyjętego limitu zgłoszeń w pierwszej kolejności zostaną przyjęte osoby posiadające dyplom ukończenia kierunku studiów należącego do obszaru nauk społecznych.

Zaliczanie etapów studiów na Wydziale odbywa się w systemie rozliczenia rocznego w przypadku wszystkich kierunków studiów, za wyjątkiem kierunku: polityka społeczna studia stacjonarne I stopnia oraz administracja studia stacjonarne II stopnia od roku akademickiego 2017/18. Ostatecznym terminem zaliczenia semestru letniego oraz roku studiów dla studiów kończących się w semestrze letnim jest 30 września, a ostatecznym terminem zaliczenia semestru zimowego jest ostatni dzień sesji poprawkowej. Poza rozliczeniem merytorycznym związanym ze złożeniem wymaganych zaliczeń i egzaminów, okresy studiów w Jednostce są rozliczane za pomocą punktów ECTS. Student, który spełnił określone przez Radę Wydziału kryteria zaliczenia semestru/roku zostaje wpisany na kolejny semestr/rok studiów. Szczegółowe zasady są określone w uchwale Rady Wydziału dotyczącej wykonania uchwały nr 310 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego w sprawie Regulaminu Studiów

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów oraz jego organizacja i realizacja umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie struktury kwalifikacji na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Oferta przedmiotów mieści się w kanonie kształcenia na kierunku *administracja*, odpowiada również aktualnym wyzwaniom naukowym i oczekiwaniom otoczenia społecznego. Zapewniona została odpowiednia indywidualizacja toku studiów. Program studiów istotnie wzbogaca praktyka zawodowa. Konstrukcja programu oraz treść modułów kształcenia spełnia oczekiwania kadry i studentów. Liczebność grup oraz realizacja zajęć są wystarczające do zrealizowania wszystkich założonych efektów kształcenia, spotyka się więc z pozytywną oceną zainteresowanych. Zajęcia praktyczne odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej

i umożliwiają zdobycie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Do programu studiów wprowadzane są zajęcia umożliwiające studentom realizowanie przedmiotów w języku obcym, jak również wyjazd za granicę. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają prawidłowy nabór kandydatów na studia. Zapisy regulaminu i procedur rekrutacji mieszczą się w obowiązujących przepisach prawa oraz przyjętej powszechnie praktyce szkół wyższych.

System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i wspomagają studentów w procesie uczenia się. Każdy etap kształcenia oraz moduł jest objęty systemem weryfikacji efektów kształcenia. Kryteria i zasady oceny są sformułowane w sposób jasny i przejrzysty. Studenci mają dostęp do warunków zaliczenia oraz mogą uzyskać informacje o kryteriach, w oparciu o które otrzymali oceny częściowe i końcowe wraz z uzasadnieniem. Stwierdzić należy, że stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się, w związku z tym proces etapowej weryfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku jest realizowany prawidłowo.

Dobre praktyki

Stworzenie bardzo dużych możliwości indywidualizacji toku studiów, szczególnie na II stopniu, czego efektem jest zapewnienie studentom realizacji swoich zainteresowań naukowych i optymalne przygotowanie się studenta do podjęcia pracy zawodowej.

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Na Wydziale Prawa i Administracji UŁ funkcjonuje wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który obejmuje oceniany kierunek administracja w tym zasady tworzenia programu kształcenia zakładając udział różnych podmiotów na kolejnych etapach jego tworzenia. W pierwszej kolejności należy wskazać dwa organy opiniodawczo-doradcze Dziekana, tj.: Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Zespół Programowy. Oprócz tych podmiotów w sferze wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale działają koordynator ds. ECTS, Koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu Erasmus oraz Zespół ds. Weryfikacji Jakości Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów. Za funkcjonowanie systemu odpowiada Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, wspomagany

przez Kolegium Dziekańskie. Należy przy tym wskazać, że jeden z prodziekanów jest odpowiedzialny za jakość kształcenia na Wydziale. Jest on także członkiem Komisji ds. Jakości Kształcenia, której pełnoprawnymi członkami są również przedstawiciel studentów oraz przedstawiciel doktorantów. Od 2012 roku w Jednostce działa Rada Pracodawców, w skład której wchodzi przedstawiciele sądów, prokuratury, prawniczych samorządów zawodowych, a także władz administracji samorządowej i rządowej w regionie łódzkim. Zostali oni zaproszeni przez Dziekana Wydziału do udziału w pracach nad tworzeniem nowych programów studiów oraz modyfikacją dotychczasowych form kształcenia przyszłych administratywistów. Zadaniem wymienionej wyżej Rady jest wyrażanie opinii na temat dostosowania programów studiów i założonych efektów kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy oraz oczekiwanych od absolwentów Wydziału Prawa i Administracji kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych. Ponadto od 2015 roku funkcjonuje także Rada Biznesu, która stanowi forum wymiany myśli i kontaktów pomiędzy akademickim środowiskiem naukowym a środowiskami biznesowymi. Współpraca ta służyć ma m.in. lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do oczekiwań pracodawców, jak i zapewnieniu studentom oraz absolwentom lepszego rozeznania w zakresie oczekiwań i wymagań rynku pracy. Spotkania Rady Pracodawców i Rady Biznesu z Władzami Jednostki (nie są sformalizowane) koncentrowały się m.in. na omówieniu kluczowych kwestii związanych z dostosowaniem oferty dydaktycznej Wydziału do potrzeb środowiska zewnętrznego i jego kluczowych interesariuszy. Przedstawiciele sektora publicznego i gospodarczego zgłaszając postulaty zwrócili uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do wypracowania elastycznej oferty dydaktycznej reagującej na potrzeby zarówno przyszłych pracodawców, jak i studentów.

Działania podjęte przez Wydział Prawa i Administracji UŁ w zakresie tworzenia programów kształcenia mają – w ocenie ZO – wielopoziomowy i zintegrowany wymiar oraz obejmują różne sfery jego aktywności. W czasie spotkań z Radą Pracodawców i Radą Biznesu wskazywano na potrzebę położenia większego nacisku na praktyczny wymiar zajęć dydaktycznych. Dzięki temu proces przekazywania i zdobywania wiedzy stał się bardziej efektywny, studenci mają bowiem nie tylko możliwość zdobycia wiedzy, ale i rozwinięcia umiejętności oraz kompetencji społecznych. Prowadzący zajęcia może nie tylko przekazywać wiedzę w danym obszarze, ale również zwrócić uwagę na bieżące potrzeby studentów, ukierunkowując ich rozwój zgodnie z wymaganiami rynku pracy. Na zajęciach dydaktycznych wprowadzono interaktywne i aktywizujące studentów formy, takie jak np.: rozwiązywanie przypadków czy przygotowywanie pism procesowych. Te działania stanowią istotny czynnik tworzenia i modyfikowania programów kształcenia w sposób odpowiadający potrzebom interesariuszy zewnętrznych. Wydział dba również o czynny udział studentów w kształtowaniu i monitorowaniu programów kształcenia. Przykładem tego jest coroczne wypełnianie przez studentów anonimowych ankiet studenckich w systemie USOS. Ankiety są analizowane przez Dziekana Wydziału Prawa i Administracji, który corocznie na grudniowej Radzie Wydziału przedstawia sprawozdanie podsumowujące ich wyniki. Wyniki te są następnie przedmiotem dyskusji podczas obrad Rady Wydziału. Ponadto Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia zapoznaje co roku Radę Wydziału z podjętymi działaniami w zakresie doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale prezentując sprawozdanie dotyczące efektów funkcjonowania systemu

jakości kształcenia w Jednostce. Modyfikacje programów kształcenia uwzględniają także zmiany stanu prawnego.

Na kierunku *administracja* przewidziano kompleksowy system, stałego monitorowania programów kształcenia oraz wieloetapowej oceny osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Gwarantuje on przestrzeganie przepisów obowiązujących w tej sferze, zarówno powszechnych, jak i uniwersyteckich oraz wydziałowych, a także osiąganie zakładanych celów w zakresie kształcenia. Co roku do dnia 31 stycznia jednostki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego mogą zgłaszać projekty zmian w programach kształcenia. Wnioski są przekazywane do Zespołu Programowego, który na swoich posiedzeniach rozpatruje wszelkie propozycje, biorąc pod uwagę także ich zasadność z punktu widzenia wpływu na jakość kształcenia. Wnioski wraz ze sprawozdaniami z posiedzeń Zespołu Programowego są następnie przekazywane do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która zgłasza swoje uwagi do programów kształcenia. Propozycje zmian programów kształcenia są opiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów. W dalszej kolejności wnioski pozytywnie zaopiniowane przez powyższe organy trafiają na kwietniowe posiedzenie Rady Wydziału. Rada Wydziału ostatecznie weryfikuje zgłoszone propozycje i zatwierdza programy na nowy rok akademicki. Zmiany programu kształcenia przekraczające 50% punktów ECTS tego programu, tak jak tworzenie nowego programu kształcenia, wymagają zastosowania uregulowań uchwały nr 50 Senatu UŁ z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych w zakresie tworzenia programów kształcenia w UŁ. Jednocześnie Wydział dba o udzielanie informacji pracownikom na temat celów działań podejmowanych w ramach polityki zarządzania jakością kształcenia w Jednostce. Osobami odpowiedzialnymi bezpośrednio za realizację efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów są koordynatorzy przedmiotów. Na bieżąco monitorują i weryfikują oni dobór metod oraz form realizacji treści kształcenia i efektów przedmiotowych. Reasumując, ZO stwierdza, że na kierunku *administracja* dokonywany jest systematyczny przegląd programu studiów, a także regularna weryfikacja obowiązującego programu kształcenia pod kątem realizacji zakładanych efektów kształcenia, a także ocena skuteczności działań obowiązującego na Wydziale wewnętrznego systemu jakości kształcenia podejmowanych na podstawie wykorzystania wyników monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia.

Poza tym w ramach procedur związanych z zapewnianiem jakości kształcenia wykorzystuje się informacje pochodzące od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Bezpośrednio pochodzą one od nauczycieli akademickich, jednak – co często ujawnia się w uzasadnieniach owych wniosków – znajdują w nich również odzwierciedlenie informacje i postulaty studentów przekazywane nauczycielom w rozmowach w trakcie zajęć, na dyżurach i przy omawianiu wyników weryfikacji osiągania efektów kształcenia. Cennym źródłem informacji o realizacji procesu kształcenia są również sylabusy przedmiotów umieszczane przez koordynatorów w systemie USOSweb, określające m.in. efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Ankiety udostępniane są odrębnie dla każdego zajęcia pod koniec semestru/roku, a wypełniać je mogą tylko studenci zapisani na dane zajęcia u konkretnego prowadzącego. Rosnąca liczba studentów wypełniających ankiety (jest to kwestia dobrowolna) sprawia, że są one coraz bardziej miarodajnym narzędziem badania opinii uczestników zajęć na temat ich formy, treści kształcenia, sposobu prowadzenia itp. Istotne informacje na tematy związane z programami kształcenia studenci przekazują także

opiekunom roku, opiekunom kół naukowych i Samorządowi Studenckiemu, który odgrywa istotną rolę (poprzez reprezentację w Komisji ds. Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału) w ramach procedur tworzenia programów kształcenia i zapewniania jakości kształcenia. Rośnie także rola informacji przekazywanych przez studentów za pomocą mediów społecznościowych wykorzystywanych na WPiA UŁ. W ocenie osiągnięcia efektów kształcenia szczególnie istotne są statystyczne informacje nt. wyników egzaminów przedmiotowych i dyplomowych, poddawane analizie ilościowej i jakościowej, a tym także sprawozdania Zespołu ds. Weryfikacji Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów.

Ponadto cenne informacje są przekazywane przez instytucje przyjmujące studentów kierunku *administracja* na praktyki studenckie, w szczególności w ramach dokonywanej przez nie oceny efektów kształcenia uzyskanych w toku studenckiej praktyki zawodowej. Wreszcie źródłem informacji od interesariuszy zewnętrznych (zwłaszcza innych niż pracodawcy) są przygotowywane przez Centrum Promocji Uniwersytetu Łódzkiego raporty prezentujące wszystkie wzmianki dotyczące Uniwersytetu Łódzkiego, które pojawiają się w mediach zarówno tradycyjnych (prasa, radio, telewizja), jak i elektronicznych (strony internetowe, media społecznościowe).

Istotną rolę w monitorowaniu programów kształcenia pełni Wydziałowa Rada Samorządu Studentów, która opiniuje planowane zmiany programów kształcenia, corocznie przedkłada Radzie Wydziału. Ponadto przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów odbywają kilka razy w roku spotkania z Kolegium Dziekańskim, w czasie których mogą przekazywać uwagi wnoszone przez studentów w odniesieniu do programów kształcenia i osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Monitorowanie programów kształcenia odbywa się także poprzez ankiety przeprowadzane wśród absolwentów. Odpowiadają oni w ankietach na pytania dotyczące przydatności na rynku pracy wiedzy i umiejętności pozyskanych przez nich w toku studiów oraz o informacje dotyczące kontynuowania kształcenia, a także o to, czy wykonywana przez nich praca jest zgodna z uzyskanym wykształceniem, a powierzane obowiązki realizowane są przy wykorzystaniu wiedzy oraz kwalifikacji nabytych w toku studiów. Ponadto absolwenci wypowiadają się, czy ukończenie studiów na kierunku *administracja* ułatwiło im znalezienie aktualnej pracy. W Uniwersytecie Łódzkim funkcjonuje ponadto Biuro Karier, a także Biuro Karier działające na Wydziale, które zajmują się monitorowaniem losu absolwentów.

Kolejnym poziomem oceny skuteczności działań podejmowanych w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia jest analiza procesu dyplomowania, który podlega monitorowaniu przez kierowników katedr i samodzielnych zakładów, Zespół ds. Jakości Prac Dyplomowych oraz Wyników Egzaminów i Kolegium Dziekańskie. W jej ramach weryfikacji podlega nie tylko osiągnięcie efektów kształcenia związanych z uzyskaniem tytułu licencjata lub magistra (w oparciu o badanie jakości prac i egzaminów dyplomowych), ale także prawidłowość samego procesu dyplomowania (sposób procedowania komisji egzaminacyjnych, rola opiekunów prac i recenzentów, wypełnianie wymogów formalnych itp.). Dzięki tym działaniom udaje się eliminować błędy, naruszenia procedury i niespójności, np. zniwelowano istniejące między jednostkami, czasem daleko idące, różnice co do wymogów wobec prac licencjackich, doprowadzając do tego, że ich formuła i kryteria oceny są spójne w wymiarze całego Wydziału.

3.2.

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego zapewnia publiczny dostęp do informacji o programach kształcenia i realizacji procesu kształcenia. Podstawowym środkiem przekazywania tych informacji jest strona internetowa Wydziału (www.wpia.uni.lodz.pl), która jest systematycznie aktualizowana. W związku z przyjęciem nowej wizualnej identyfikacji Uniwersytetu Łódzkiego w 2017 r., strona pod względem wizualnym i technicznym przeszła gruntowne zmiany. W strukturze strony uwzględnione są odpowiednie strefy poświęcone:

- podstawowym informacjom o programach kształcenia (www.wpia.uni.lodz.pl/kandydat/kierunki-studiow/administracja-II.html; www.wpia.uni.lodz.pl/kandydat/kierunki-studiow/administracja.html);
- programom studiów i ich realizacji na każdym z kierunków (www.wpia.uni.lodz.pl/student/plany-i-programy);
- zasadom realizacji procesu kształcenia (regulacje dotyczące m.in. toku studiów, wymiany akademickiej, dyplomowania www.wpia.uni.lodz.pl/student/formularze-i-regulaminy);
- jakości kształcenia (<https://www.wpia.uni.lodz.pl/studia/jakosc-ksztalcenia>)

Z kolei na stronie USOSweb można znaleźć szczegółowe informacje o poszczególnych modułach składowych programów studiów (w tym dotyczące wymagań wstępnych i efektów kształcenia odnoszących się do poszczególnych przedmiotów, a także treści kształcenia dla konkretnych cykli kształcenia www.usosweb.uni.lodz.pl). Każdy pracownik Jednostki ma również możliwość przekazywania informacji o prowadzonych zajęciach, egzaminach i innych istotnych z punktu widzenia organizacji procesu kształcenia sprawach poprzez swoją indywidualną podstronę na wydziałowej stronie internetowej. Dodatkowo, WPiA jako jednostka UŁ udostępnia informacje na centralnej stronie UŁ:

- www.uni.lodz.pl/jednostka/szczegoly/wydzial-prawa-i-administracji
- www.informatory.uni.lodz.pl/wydzial-prawa-i-administracji

W odpowiedzi na potrzebę dwustronnej komunikacji z kandydatami oraz studentami ocenianego kierunku studiów Wydział jest obecny na wielu portalach społecznościowych, w tym: facebook, twitter, instagram, czy też blogspot. Dzięki temu możliwy jest bieżący kontakt ze studentami, szybkie przekazywanie im istotnych i aktualnych informacji, a także – co szczególnie cenne – otrzymywanie opinii zwrotnych od zróżnicowanego grona odbiorców, przez co Wydział może reagować stosownie do ich oczekiwań i potrzeb. Specyfikacja ww. portali pozwala także na ocenę publicznego dostępu do informacji – oferowane przez nie narzędzia są wykorzystywane przez Wydział na bieżąco, co wpływa na podnoszenie skuteczności podejmowanych działań.

Informacje przekazywane są również w bardziej tradycyjnych formach: za pośrednictwem wydawnictw i materiałów prasowych (ogłoszenia prasowe, obecność na portalach i w publikacjach poświęconych edukacji (np. www.otouczelnie.pl/wydzial/26/Wydzial-Prawa-i-Administracji-UL , cykliczna publikacja „Łódź Akademicka”) czy poprzez udział w targach edukacyjnych. Poza wskazanym wykorzystaniem narzędzi portali społecznościowych, instytucjonalną ocenę publicznego dostępu do informacji prowadzi Centrum Promocji Uniwersytetu Łódzkiego. W cyklicznych raportach wykazywane są wszystkie wzmianki

dotyczące UE, które pojawiają się w mediach zarówno tradycyjnych (prasa, radio, telewizja), jak i elektronicznych (strony internetowe, media społecznościowe). Grono odbiorców korzystających z ww. źródeł jest szerokie (Władze Wydziału, pracownicy, studenci, kandydaci na studia, pracownicy jednostek samorządowych i urzędów administracji centralnej, przedsiębiorcy, absolwenci).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Realizacja polityki zarządzania jakością kształcenia poprzez monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i ocenę osiągania efektów kształcenia służy doskonaleniu programów kształcenia na ocenianym kierunku (I i II stopień). Rezultaty działań podejmowanych w tym procesie są wykorzystywane dla zapewnienia, z jednej strony, zgodności programów kształcenia z wymogami powszechnie obowiązującego prawa i aktów wewnętrznych Uniwersytetu Łódzkiego. Z drugiej strony – służą one dostosowywaniu programów kształcenia do oczekiwań i potrzeb różnych grup interesariuszy, potrzeb rynku pracy, czynników istotnych z perspektywy ogólnego interesu społecznego oraz związanych z tym oczekiwanych od absolwentów kierunku *administracja* kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych. Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego zapewnia publiczny dostęp do informacji o programach kształcenia i realizacji procesu kształcenia.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na podstawie danych z przedłożonego przez Uniwersytet Łódzki Raportu samooceny do minimum kadrowego kierunku *administracja* Uniwersytet zgłosił 45 nauczycieli akademickich, w tym 21 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 24 w grupie nauczycieli posiadających stopień naukowy doktora. Na podstawie przesłanej dokumentacji oraz dokumentacji przedłożonej do wglądu podczas wizytacji, a także przeprowadzonych rozmów dokonano analizy spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego, w której uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek

naukowy nauczycieli akademickich. Analizie poddane zostały także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku *administracja st. I* stwierdzono, że spełnione zostały warunki określone w § 12 ust.1 pkt. 1 lit. a (stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora) oraz odnośnie **stopnia II** w § 12 ust. 1 pkt. 2 (w przypadku studiów drugiego stopnia – stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora) rozporządzenia z dnia 26 września 2016 r. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów. Ponadto spełnione zostały także wymagania określone w § 10 ust. 1 (Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów), ust. 2 (Nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będący osobą, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311), zwany dalej „samodzielnym nauczycielem akademickim”, może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia w wymiarze co najmniej 30 godzin dydaktycznych, a w przypadku studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym – w wymiarze co najmniej 60 godzin dydaktycznych), oraz ust. 3 (Nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia w wymiarze co najmniej 60 godzin dydaktycznych).

Spośród **45 nauczycieli akademickich** wchodzących w skład **minimum kadrowego na poziomie studiów I i II stopnia Zespół Oceniający zaliczył:**

- 21 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego;
- 24 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Wszyscy nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie prawo a więc w dyscyplinie, do której odnoszą się efekty określone dla kierunku administracja (informacje na temat poszczególnych nauczycieli zawarte są w załączniku nr 4 do raportu).

Dorobek naukowy wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *administracja I i II st.* wykazuje, że posiadają oni dorobek, który zapewnia realizację efektów kształcenia określonych dla tego kierunku studiów. Wydział Prawa i Administracji zatrudnia pracowników naukowych o różnych specjalnościach w dziedzinie nauk prawnych. Każdy z pracowników zarówno indywidualnie, jak i w zespołach prowadzi własne badania dotyczące interesujących go dziedzin. Dydaktycy prowadzący zajęcia na kierunku mają znaczące osiągnięcia naukowe i ciągle powiększają swój dorobek publikacyjny. Obejmuje on kilkadziesiąt znaczących monografii naukowych na rynku wydawniczym w Polsce oraz

również za granicą. Prowadzone przez nich badania mają znaczący wpływ na osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4.2.

Najważniejszą zasadą obowiązującą przy doborze zajęć dydaktycznych na kierunku *administracja* jest zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich z przedmiotem prowadzonych zajęć. Należy przy tym rozróżnić zajęcia z przedmiotów podstawowych na ocenianym kierunku studiów, których prowadzenie zostaje powierzone pracownikom tej katedry/zakładu, do którego specjalności należy dany przedmiot, od zajęć specjalistycznych (zarówno obowiązkowych, jak i tych do wyboru przez studenta), które powierzane są konkretnym osobom posiadającym wiedzę w tym zakresie, potwierdzoną dorobkiem publikacyjnym. Obsada zajęć pozostaje w kompetencji kierowników katedr, którzy kierują się w tym zakresie przede wszystkim dorobkiem naukowym poszczególnych pracowników Jednostki oraz ich doświadczeniem dydaktycznym. SeminaRIA dyplomowe (licencjackie i magisterskie) powiązane są ściśle z tematyką badań nauczycieli akademickich. Wykłady i seminaRIA prowadzą tylko pracownicy ze stopniem naukowym co najmniej doktora.

4.3.

Podstawą stosowanej na Wydziale Prawa i Administracji polityki kadrowej są systemy oceniania i premiowania. Ocena pracownika naukowo-dydaktycznego obejmuje ocenę dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego. Warunkiem uzyskania przez pracownika naukowo-dydaktycznego pozytywnej oceny okresowej jest uzyskanie łącznej oceny pozytywnej i minimalnej liczby punktów za działalność naukową i dydaktyczną (oddzielnie w każdym z tych obszarów). W systemie premiowania największe znaczenie mają publikacje zaliczane do oceny parametrycznej Wydziału oraz punkty za działalność dydaktyczną, które obejmują także ocenę zajęć dokonywaną przez studentów. Jak wynika z uzyskanych w trakcie wizytacji informacji, w ciągu ostatnich 5 lat odnotowano intensywny proces doskonalenia kadry. W latach 2013 – 2017 17 pracowników Jednostki obroniło prace doktorskie, 25 uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 13 osób otrzymało tytuł naukowy profesora. W latach 2012 – 2017 wśród pracowników realizujących badania naukowe związane z kierunkiem *administracja* stopień doktora nauk prawnych otrzymały 4 osoby, stopień naukowy doktora habilitowanego 3 osoby, zaś 3 osoby tytuł naukowy profesora. Wobec powyższego ZO uznaje, że stosowana na ocenianym kierunku studiów polityka kadrowa w pełni spełnia zakładane cele i jest skuteczna przy doborze nauczycieli akademickich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego spełnia w stopniu wyróżniającym, wymagania minimum kadrowego na kierunku *administracja* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów zaliczono 21 samodzielnych pracowników naukowych oraz 24 doktorów. Struktura składu osobowego nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe jest bardzo dobrze ugruntowana. Bazując na długoletnim doświadczeniu w zakresie naukowym, osoby te prowadzą aktywną

działalność naukowo-badawczą, co przyczynia się w znacznym stopniu do sukcesów dydaktycznych w ramach prowadzonego kierunku studiów. Jednostka prowadzi intensywną politykę kadrową, umożliwiającą właściwy dobór kadry na kierunku *administracja*, a także sprzyja umiędzynarodowieniu tej kadry.

Dobre praktyki

Silne wsparcie Władz Wydziału w uzyskiwaniu awansów naukowych przez nauczycieli akademickich.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

WPiA aktywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu doskonalenia dostosowania oferty edukacyjnej do oczekiwań pracodawców oraz zapewnienia studentom i absolwentom lepszego rozeznania na rynku pracy. W 2012 roku powołano przy Wydziale Radę Biznesu, w której skład wchodzi przedstawiciele przedsiębiorstw i instytucji publicznych (m.in. Currenda Sp. z o.o., kancelarii prawnych, Łódzka Spółka Infrastrukturalna, Łódzka Izba Przemysłowo Handlowa, Łódzki Oddział Krajowej Izby Doradców Podatkowych). Jest ona forum kontaktów i wymiany poglądów między środowiskiem akademickim a biznesowym, jak również umożliwia odbywanie praktyk studenckich oraz wspomaga działalność naukowo-badawczą pracowników i studentów, współorganizując konferencje naukowe. Jej przedstawiciele uczestniczą też w organizowanych na Wydziale Dniach Organizacji Studenckich, będących formą „targów”, na których studenci mogą zapoznać się z ofertami pracy i uczestniczyć w szkoleniach realizowanych przez reprezentantów Rady. W 2015 r. powołano Radę Pracodawców, w której zasiadają przedstawiciele sądów (Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Sądu Apelacyjnego), Prokuratury Apelacyjnej, prawnych samorządów zawodowych (ORA, OIRP, Izby Notarialnej, Izby Komorniczej), RIO, Samorządowego Kolegium Odwoławczego oraz administracji samorządowej i rządowej (przedstawiciele Marszałka Województwa i Prezydenta Miasta), a także Delegatury NIK i Komendy Wojewódzkiej Policji. Oba te fora uczestniczą w pracach nad tworzeniem programów studiów oraz modyfikacją form kształcenia. Ich zadaniem jest wyrażanie opinii nt. programów studiów i dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz oczekiwanych od absolwentów kompetencji, umiejętności i postaw społecznych. Według informacji które ZO uzyskał w czasie wizytacji (nie były sporządzane z ich obrad protokoły), na spotkaniach obu gremiów omawiano kwestie dotyczące modyfikowania i uelastyczniania oferty dydaktycznej dla absolwentów ocenianego kierunku do potrzeb środowiska społeczno-gospodarczego i pracodawców, a szczególnie nacisku w programie studiów na zdobywanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, jak również na ukierunkowania edukacji studentów zgodnie z wymaganiami rynku pracy. Jednym z efektów była wprowadzona w r. akad. 2016/17 zmiana formy prowadzenia zajęć części przedmiotów z wykładów

monograficznych na konwersatoria, dzięki czemu proces osiągnięcia efektów kształcenia stał się bardziej efektywny, m.in. poprzez stosowanie takich metod, jak rozwiązywanie casusów i przygotowywanie pism procesowych.

Kontakty z otoczeniem zewnętrznym przejawiają się również w postaci przewidzianych w programie studiów obowiązkowych dla studentów I stopnia praktyk zawodowych, zwiększających możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Wydział zawarł porozumienia o ich realizację z podmiotami z sektora administracji publicznej i gospodarczej, które zgłaszają zapotrzebowanie na potencjalnych pracowników.

Szczególnie istotną formą współpracy ze środowiskiem interesariuszy zewnętrznych jest wdrażany od 1 listopada 2017 r., w ścisłej współpracy z otoczeniem, projekt odbywania staży w wybranych, właściwych dla ocenianego kierunku studiów instytucjach „*DOBRY STAŻ – DOBRY START. Profilowane programy stażowe dla studentów WPIA UŁ*”, który finansowany jest ze środków EFS w ramach *POWER Działanie 3.1. Kompetencje w szkolnictwie wyższym w osi III POWER*. Pełna wartość projektu wynosi 2427360,77 zł, w tym dofinansowanie zewnętrzne to 2354539,94 zł. Jego celem jest realizacja 4 programów stażowych związanych bezpośrednio z efektami kształcenia i opracowanych we współpracy z pracodawcami. Bezpośrednio dotyczy on kierunku *administracja* w ramach dwóch projektów: 1) „*junior administracji*” – adresowanego do 50 (37%) studentów kierunku *administracja* I stopnia, i 2) „*senior administracji*” – dla 60 (40%) studentów II stopnia. Powiązane są one bezpośrednio z efektami kształcenia na ocenianym kierunku, uzupełniając wiedzę pozyskaną na studiach i przygotowując do zawodu pracownika administracji (dotyczy to zatrudnienia w instytucjach i przedsiębiorstwach zajmujących się administracją bezpieczeństwa, gospodarczą, społeczną i finansów publicznych). Mogą w nim uczestniczyć tylko studenci, którzy odbyli organizowane przez Wydział praktyki zawodowe. Jest on więc komplementarny w stosunku do programu edukacji na WPIA, jak również rozszerza jego ofertę, dostosowując ją do potrzeb studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego. Zakłada także wsparcie merytoryczne (podczas realizacji staży każdy student będzie miał opiekuna odpowiedzialnego z ramienia instytucji przyjmującej za realizację stażu) i finansowe (wszyscy otrzymają wynagrodzenie, zwrot kosztów dojazdu i zakwaterowania – dotyczy to studentów odbywających staż poza miejscem zamieszkania) oraz zwrot kosztów badań lekarskich i ubezpieczenia. Dzięki projektowi, WPIA w jeszcze większym stopniu rozwinię dotychczasową współpracę ze środowiskiem zewnętrznym, a wnioski z realizacji staży – uwzględniając opinie studentów i pracodawców – pozwolą też na modyfikację programu kształcenia i poszukiwanie nowych rozwiązań w ramach obligatoryjnych praktyk zawodowych, a co za tym idzie, poprawę efektów kształcenia.

Spośród innych form obecności Wydziału w środowisku należy wymienić: coroczne uczestnictwo w Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki, Targach Edukacyjnych i Targach Pracy. Istotną rolę w kontaktach WPIA z otoczeniem odgrywają też funkcjonująca od 2001 r. Klinika Prawa – Studencki Punkt Informacji Prawnej i druga w Europie Klinika Praw Dziecka, istniejąca od 2005 r. Ich zadaniem jest świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej osobom niezamożnym. Klinika prowadzi również inne programy na rzecz otoczenia, a są to: „*Spotkania w Paragrafie*”, „*Znam swoje prawa*” oraz warsztaty „*Uniwersytet Zawsze Otwarty*”, w ramach których studenci prowadzą przy współudziale ekspertów m.in. zajęcia dydaktyczne w szkołach ponadgimnazjalnych regionu, takie jak np.: szkolenia, ćwiczenia i warsztaty na tematy zgłaszane przez szkoły. Rodzajem kontaktów z otoczeniem jest również działalność

powołanego

w 2017 r. Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół WPiA, które oprócz opiniowania modelu i treści kształcenia, wspomaga również poprzez udział w badaniach ankietowych monitorowanie sytuacji zawodowej absolwentów po ukończeniu studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Starania Wydziału na rzecz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy ocenić bardzo wysoko. Przejawiają się one w znacznym zakresie poprzez działalność powołanych przy nim ciał opiniodawczych i doradczych w kwestiach kształtowania i doskonalenia programów studiów oraz efektów kształcenia (Radę Biznesu i Radę Pracodawców), jak również inne formy kontaktów. Wśród nich są m.in. współdziałanie w organizacji praktyk zawodowych, organizacji konferencji naukowych, uczestnictwo w „targach pracy”, działalność Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół WPiA oraz pomoc prawną świadczona dla społeczności lokalnej przez studentów w ramach Kliniki Prawa. Szczególnie istotne jest wdrażanie projektu „*DOBRY STAŻ – DOBRY START*”.

Dobre praktyki

Stworzenie bardzo atrakcyjnego dla studentów, jak również dla pracodawców (poprzez możliwość pozyskiwania przez nich dobrze przygotowanych do pracy zawodowej absolwentów Wydziału) programu „*DOBRY STAŻ – DOBRY START*”. Należy tu docenić umiejętność pozyskania znacznych, zewnętrznych środków jego finansowania, jak i wygospodarowanie własnych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiejdzynarodowienie jest priorytetowym kierunkiem strategii rozwoju zarówno UŁ, a w tym Wydziału Prawa i Administracji. Współpraca międzynarodowa w zakresie dydaktyki odgrywa istotną rolę w projektowaniu oraz realizacji kształcenia i badań naukowych. Wymiana studentów i pracowników, międzynarodowe konferencje, internacjonalizacja badań, projekty i publikacje z zagranicznymi partnerami, kształcenie w językach obcych, praktyki zawodowe poza krajem, szkoły prawa obcego, nauka i praca w wielokulturowym, międzynarodowym środowisku stanowią podstawowe formy działania, za pomocą których WPiA dąży do realizacji założeń umiejdzynarodowienia procesu dydaktycznego, w tym w ramach studiów prowadzonych na kierunku *administracja*.

Obecnie w programie studiów na kierunku *administracja I stopnia* studenci mają, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, obowiązek ukończenia rocznego lektoratu nowożytnego języka obcego prawniczego na poziomie B2. Warunkiem zaliczenia jest

uczestnictwo w zajęciach (stacjonarne 120 godz./rok, a niestacjonarne 72 godz./rok) oraz zdanie egzaminu końcowego składającego się z części pisemnej i ustnej. Natomiast wymogiem programowym kształcenia na kierunku **administracja II stopnia**, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, są obowiązkowe zajęcia (20 godzin) w nowożytnym języku obcym. Oferta zajęć w językach obcych z roku na rok jest rozszerzana. Obecnie na WPiA oferowanych jest ponad 40 przedmiotów w formie konwersatoriów (w małych grupach do 30 studentów) po angielsku, niemiecku, francusku lub rosyjsku. Zajęcia te mają istotne znaczenie dla studentów WPiA, ponieważ stanowią element przygotowania do przyszłej pracy w środowisku międzynarodowym nie tylko przez rozwijanie umiejętności językowych, ale również poprzez współpracę w trakcie zajęć ze studentami wywodzącymi się z różnych tradycji prawnych (w roku akademickim 2016/17 na WPiA w ramach prowadzonych programów wymiany studiowało 80 studentów zagranicznych z blisko 20 państw).

Ponadto, studenci stacjonarni i niestacjonarni kierunku *administracja* zachęceni są do udziału w wyjazdach zagranicznych na studia cząstkowe w ramach międzynarodowych programów wymiany prowadzonych na WPiA (w tym ERASMUS+, SWISS-EUROPEAN MOBILITY i MOBILITY DIRECT). Wydział gwarantuje studentom administracji 100% uznawalność efektów kształcenia uzyskanych zagranicą. Obok stypendiów pobytowych, dostępnych w ramach takich programów jak ERASMUS+, studenci mogą uzyskać dofinansowanie kosztów podróży przez Dziekana. W ciągu ostatnich 5 lat na WPiA działało ok. 80 umów w ramach ww. programów mobilnościowych, z których większość jest dostępna dla studentów *administracji*. Studenci kierunku *administracja* są zachęceni również do praktyk zagranicznych, które mogą odbywać się w ramach programu ERASMUS+. W przypadku studentów studiów I stopnia, praktyki są w pełni uznawane w ramach wymogów programowych.

Studenci kierunku *administracja* mają, za zgodą promotora i Rady Wydziału, możliwość przygotowania pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej) w języku obcym. Przygotowanie oferty zajęć w językach obcych i stworzenie warunków umożliwiających doskonalących umiejętności w zakresie przyszłej pracy w środowisku międzynarodowym było możliwe między innymi dzięki wyjazdom dydaktycznym pracowników. Wyjazdy te umożliwiają nie tylko rozwinięcie umiejętności wykładania w językach obcych, ale również zapoznanie się z metodami dydaktycznymi stosowanymi w innych państwach, które następnie mogą zostać wykorzystane w UŁ. Wydział za istotny element umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego uznaje również włączenie w proces dydaktyczny zagranicznych wykładowców. Studenci mają możliwość udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli z zagranicznych ośrodków akademickich wizytujących w ramach umów dwustronnych oraz programu ERASMUS+. Ta forma umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest obecnie sukcesywnie rozwijana na WPiA. Wydział stara się również włączać studentów kierunku *administracja* w badania naukowe prowadzone na Wydziale. Studenci mają możliwość aktywnego udziału w międzynarodowych konferencjach i seminariach studenckich organizowanych na Wydziale oraz w zagranicznych ośrodkach przy współpracy Wydziału Prawa i Administracji. Jednostka realizuje również międzynarodowe projekty badawcze, które w istotny sposób wpływają na podniesienie jakości procesu dydaktycznego. W ostatnich latach pracownicy naukowo-dydaktyczni brali udział w 5 międzynarodowych projektach badawczych, a rezultaty badań są wykorzystywane w procesie dydaktycznym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Umiejscowienie procesu kształcenia stanowi jeden z czynników kształtujących koncepcję kształcenia na kierunku *administracja*. Z danych przekazanych ZO wynika, że w ramach ocenianego kierunku studiów, Wydział Prawa i Administracji podejmuje właściwe działania mające na celu aktywizację studentów i kadry naukowo-dydaktycznej do realizacji wymiany międzynarodowej, uczestnictwa w międzynarodowych programach i projektach. W ramach realizacji programu kształcenia zapraszani są zagraniczni wykładowcy, a studenci i pracownicy uczestniczą w wykładach dotyczących współczesnych trendów w administracji. Umiejscowienie procesu kształcenia odbywa się także w ramach programu ERASMUS+, MOST, SWISS-EUROPEAN MOBILITY i MOBILITY DIRECT.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Zajęcia dla studentów kierunku *administracja* odbywają się w nowoczesnym budynku WPiA, oddanym do użytku w październiku 2008 roku. Na powierzchni 21500m² istnieje wręcz komfortowa infrastruktura, stwarzająca doskonałe warunki do prowadzenia zajęć i badań naukowych, w pełni zaadaptowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (o czym dalej). Równie dobre warunki spełnia Biblioteka Wydziałowa (zob. p. 7.2). Sale dydaktyczne (czyste, zadbane, z funkcjonalnymi meblami) są w pełni dostosowane do liczebności grup wykładowych, laboratoryjnych i ćwiczeniowych. Cztery aule wykładowe mogące pomieścić od 216 do 564 osób wyposażono w nowoczesny sprzęt multimedialny, nagłośnieniowy i wygłuszono akustycznie. Kolejnych 5 sal wykładowych (po 147 miejsc każda) ma również sprzęt audiowizualny. Wydział posiada także 16 sal dydaktycznych o pojemności od 24 do 76 miejsc i 27 seminaryjnych oraz laboratoria językowe o liczbie miejsc od 21 do 76, a także 4 odpowiednio wyposażone pracownie komputerowe (po 25 stanowisk) z właściwym dla kierunku studiów specjalistycznym oprogramowaniem (np. *Lex, Legali* – więcej o tym w punkcie dotyczącym Biblioteki) i możliwością samodzielnego wydruku oraz dwie inne sale dydaktyczne z 36 stanowiskami. Oprócz nich istnieje urządzona na wzór sądowej sala ze 112 miejscami, w której odbywają się symulujące rozprawy zajęcia ćwiczeniowe (np. z

Postępowania administracyjnego i Postępowania sędowo-administracyjnego), prowadzone z udziałem praktyków, co znacznie wzbogaca osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wszystkie sale posiadają urządzenia audiowizualne i są klimatyzowane. Przewidziano też pomieszczenie „do cichej nauki” oraz kącki wypoczynkowe usytuowane w okolicach auli i Biblioteki. Władze Wydziału, w celu umożliwienia studentom prowadzenia badań naukowych, udostępniły pomieszczenia do użytku przez koła naukowe i Klinikę Prawa.

W całym budynku dostępna jest dla pracowników i studentów internetowa sieć WiFi *eduroam*, pozwalająca na korzystanie z przydatnych w dydaktyce i badaniach baz danych. Uniwersytecka platforma e-learningowa *e-campus* umożliwia prowadzenie kursów e-learningowych (m.in. ze szkolenia BHP i bibliotecznego), a także zajęcia (np. z *Informatyki w administracji*), podczas których wykorzystuje się techniki kształcenia na odległość.

W siedzibie Wydziału jest bardzo dobra baza socjalna i techniczna. Oprócz zaplecza typowo dydaktycznego są w nim: szatnia, toalety, bufet z daniami barowymi i obiadowym, kawiarnia z napojami i ciastem, kiosk (oprócz prasy i innych artykułów można tam też kupić kanapki), automaty z napojami i słodyczami na każdym piętrze, punkty ksero, 2 pomieszczenia komputerowe z samoobsługowymi drukarkami, księgarnia, stoliki z krzesłami przy aulach (jako miejsca wypoczynku i nauki dla studentów), biletomaty kolejkowe do dziekanatów oraz parking na 125 miejsc dla studentów i pracowników.

Dziekanat – czynny od poniedziałku do piątku, a w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych w soboty – jest właściwie przystosowany do sprawnej i szybkiej obsługi studentów, m.in. przez wprowadzenie wspomnianych biletomatów. Informacje dotyczące dydaktyki i organizacji zajęć zamieszczane są (oprócz strony internetowej) na tablicach informacyjnych.

W miejscach odbywania praktyk zawodowych istnieje odpowiednia infrastruktura biurowa i wyposażenie techniczne, odpowiadające potencjalnym miejscom pracy, a więc jest dostosowana do zdobywania umiejętności praktycznych oraz realizacji określonych celów i efektów kształcenia.

Budynki WPiA spełniają wszystkie standardy sanitarne i przeciwpożarowe przewidziane przepisami BHP: gaśnice, hydranty i wyznaczone ścieżki ewakuacyjne. W czasie wizytacji okazano ZO protokoły z systematycznych, zgodnych z przewidzianymi terminami przeglądów zawartych w *Księżce obiektu budowlanego*, w której odnotowywane są w szczególności informacje dotyczące: kontroli przewodów kominowych i stanu instalacji przeciwpożarowej budynku (kwartalne), przeglądów i konserwacji gaśnic, instalacji tryskaczowej, elektrycznej i hydraulicznej, a także z okresowych kontroli stanu technicznego budynku (raz do roku) i gwarancyjnych, z uwzględnieniem planowanych prac, napraw i przeglądów. Na koniec listopada 2017 r. zaplanowana została w zakresie bezpieczeństwa P. Poż. ćwiczebna ewakuacja budynku.

Uniwersytet we współpracy z Inspektorem BHP organizuje obowiązkowe szkolenia BHP dla wszystkich pracowników, doktorantów i studentów. Ponadto, na *Uczelnianej Platformie Zdalnego Kształcenia e-Campus* jest dostępny kurs internetowy dla przedmiotu „Szkolenie z BHP w Uniwersytecie Łódzkim” (*Course of OSH in University of Lodz*).

Budynek ocenianej Jednostki został zaprojektowany jako budynek „bez barier”. Sale dydaktyczne i Biblioteka (zob. dalej – uwagi dotyczące odpowiedniego przystosowania Biblioteki) są w pełni zaadaptowane do nauczania i prowadzenia badań, nie tylko w ramach zajęć wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych, ale również do prac badawczych w

kołach naukowych i badań własnych niepełnosprawnych studentów. W siedzibie Wydziału, znajdują się dostosowane do ich potrzeb: podjazd umożliwiający dojazd środkiem transportu pod drzwi wejściowe budynku, 4 windy na wszystkich kondygnacjach (w kabinach są oznaczenia pięter w systemie Braille'a, a ich numery są podawane głosowo) i 10 odpowiednio dostosowanych sanitariatów (są na każdym piętrze). W budynku nie ma progów, co umożliwia swobodny dojazd do sal i innych pomieszczeń wózkiem inwalidzkim, czemu sprzyjają również szerokie korytarze i drzwi, a także odpowiednio przystosowane wejścia do sal wykładowych na każdym poziomie. Spośród innych udogodnień należy wymienić także 3 oznakowane miejsca parkingowe, a oprócz tego, każdy student z niepełnosprawnością ruchową może skorzystać z bezpłatnego transportu z miejsca zamieszkania w Łodzi na Uczelnię i z powrotem. Uruchomione zostały też z myślą o nich zajęcia z rehabilitacji ruchowej. Oprócz tego, *Biuro ds. osób niepełnosprawnych i profilaktyki uzależnień* oferuje wypożyczenie sprzętu specjalistycznego (przenośne powiększalniki, dyktafony, systemy *FM Oticon Amigo* „przybliżające dźwięk”, jak również pomoc tłumaczy języka migowego.

7.2.

Biblioteka WPiA im. Profesora Jerzego Wróblewskiego jest częścią sieci bibliotecznej Uniwersytetu Łódzkiego, realizując w ramach zintegrowanego systemu i we współpracy z Biblioteką Główną potrzeby dydaktyczne oraz badawcze studentów i pracowników w udostępnianiu literatury i informacji naukowej. Usytuowana jest w budynku Wydziału, zajmując powierzchnię 1268 m². Ma ona bardzo dobre warunki lokalowe i wyposażenie, zarówno odnośnie do możliwości korzystania ze zbiorów, jak i powierzchni magazynowej. Czynna jest od godz. 9.00 do 20.00 (z wyjątkiem poniedziałków – wówczas od 12.00 do 20.00), a w dniach zjazdów studentów niestacjonarnych w soboty (9.00 – 16.00) i niedziele (8.00 – 15.00), co zapewnia pełną dostępność zbiorów dla wszystkich grup użytkowników. Posiada specjalistyczny księgozbiór, czasopiśmiennictwo i bazy danych elektronicznych, aktualne i w pełni dostosowane do potrzeb procesu kształcenia na kierunku *administracja*, a także do badań naukowych własnych prowadzonych przez pracowników, doktorantów i studentów. Obejmuje on 59369 woluminów książek, 5482 wydawnictw ciągłych oraz prenumerowane 123 tytuły czasopism, w tym 28 to specjalistyczna literatura zagraniczna w językach angielskim, niemieckim, francuskim i włoskim. Oprócz Biblioteki Wydziałowej, źródłem dostępu do literatury fachowej jest też istniejące na Wydziale Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych, posiadające największe, nie tylko w Polsce, lecz i w Europie Środkowo-Wschodniej zbiory, zawierające specjalistyczną polską i zagraniczną literaturę z zakresu prawa podatkowego, jak również ekonomicznych aspektów opodatkowania (niemal 5 tys. woluminów książkowych i 25 tytułów czasopism), wraz z dostępem do bazy *Journal Preview Archive*. Istnieje również czytelnia *Centrum Myśli Polityczno-Prawnej im. A. de Tocqueville'a* z księgozbiorem wydawnictwa *Liberty Fund, Inc.*

W Bibliotece znajdują się dwie czytelnie. W Czytelni Główniej, o powierzchni 306 m² z 78 miejscami, znajduje się 8650 vol. książek i 65 tytułów czasopism prawniczych. Czytelnia Naukowa (156 m²) na 20 miejsc i jest przeznaczona dla doktorantów i pracowników naukowych. Przed wejściem do czytelnia wydzielono dla studentów „pokój wspólnej nauki” i pracownię komputerową z 18 stanowiskami i drukarką.

Obsługa czytelników jest w pełni z informatyzowana. Zgromadzone w bibliotecznym magazynie książki przeznaczone do wypożyczeń domowych są udostępniane poprzez zamówienia składane drogą elektroniczną w ramach w ramach wspólnego dla całej Uczelni zintegrowanego katalogu, obejmującego zbiory całej sieci bibliotek, a – co należy podkreślić – czas realizacji nie przekracza 20 minut. Informacje o ich zasobach zawarte są w katalogu elektronicznym zamieszczonym w sieci uczelnianej i Internecie oraz w tradycyjnym, alfabetycznym. Znajdują się w nich wszystkie pozycje, jakimi dysponuje Biblioteka. Z uwagi na korzystanie z literatury przez obcokrajowców, przygotowano dla nich materiały informacyjne w języku angielskim.

Oprócz wydawnictw drukowanych użytkownicy Biblioteki mają zapewniony dostęp do specjalistycznych, odpowiednich do osiągania zakładanych na ocenianym kierunku efektów kształcenia oraz badań naukowych zasobów elektronicznych, na które składają się 33 platformy bibliograficzno-abstraktowe oraz pełnotekstowe (łącznie 122 bazy), a wśród nich bazy prawnicze, takie jak: *System Informacji Prawnej Lex, Legalis, Beck-Online, HeinOnline, Max Planck Encyclopedia of Public International Law* oraz *Westlaw UK*. Są one dostępne z każdego komputera w budynku Wydziału i poza nim dla wszystkich zarejestrowanych w Bibliotece studentów i pracowników.

Studenci mogą korzystać w Bibliotece z własnych komputerów przez bezprzewodowe łącze internetowe Wi-Fi, jak również drukować własne materiały. Zainstalowano też samoobsługowe koparki ksero.

W celu zwiększenia dostępu do fachowej literatury niezbędnej dla dydaktyki i badań prowadzonych przez pracowników i studentów, w ramach wymiany międzybibliotecznej poprzez Sekcję Wypożyczania Zamiejscowego i Samodzielną Sekcję Bibliografii, Bibliometrii i Sieciowej, sprowadzane są publikacje z innych bibliotek w kraju i z zagranicy oraz udostępniane ich bazy informatyczne.

Aby ułatwić korzystanie z zasobów Biblioteki są prowadzone w formie e-learningowej szkolenia biblioteczne. Szczególnie pomocne odnośnie do badań własnych pracowników i studentów są indywidualne szkolenia i – przede wszystkim – doradztwo prowadzone przez pracowników Biblioteki w wyszukiwaniu bibliografii oraz korzystaniu z baz i repozytoriów. Zasoby biblioteczne na potrzeby badań i dydaktyki są uzupełniane na bieżąco, z uwzględnieniem sugestii pracowników i studentów o najnowszą literaturę, jak również zgodnie ze wskazaniem zamieszczonymi w sylabusach.

W trakcie wizytacji ZO dokonał oceny zawartości zbiorów Biblioteki pod kątem dostępności literatury podstawowej i uzupełniającej wykazanej w losowo wybranych kartach modułów kształcenia, stwierdzając, że w 100% znajdują się one w zbiorach bibliotecznych.

Podobnie jak w części dydaktycznej budynku warunki dla studentów niepełnosprawnych spełnia Biblioteka, w której – oprócz wyżej wskazanych udogodnień dotyczących całego obiektu – jest dostęp do zbioru audio-booków i zasobów online, z których studenci po zalogowaniu mogą korzystać także w domu. Ponadto, specjalnie dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu lub wzroku utworzone zostały pomocne nie tylko dla potrzeb dydaktyki, ale i do prowadzenia badań, pokoje pracy, w których znajdują się: drukarka brajlowska, specjalne stanowiska komputerowe *WINDOWS-EYE PL* umożliwiające słabo widzącym i niewidomym korzystanie w pełnym zakresie z komputera, wraz ze specjalistycznymi klawiaturami: *Intellikeys* (dotykowa, której klawisze można naciskać

palcami, stopą, nosem lub podbródkiem), *Big Keys LX* (mająca czterokrotnie powiększone klawisze, przeznaczona dla osób mających problemy z manualnością kończyn górnych i słabo widzących), *Maltron* (jednoręczna), mysz komputerowa *Smart Nav AT* (dla osób, które nie mogą używać myszy sterowanej ręką, a sterowanie odbywa się za pomocą ruchów głowy), *Track Ball* (powiększona mysz komputerowa dla osób z niepełnosprawnością dłoni), czytnik książek (syntezator dźwięku) z regulacją szybkości czytania i możliwością zapisania na USB nagrania tekstu, powiększalnik *MyReader* ułatwiający słabo widzącym czytanie tekstu drukowanego powiększonego na ekranie, a ponadto podświetlaną lupę o dużym powiększeniu. Podobnie jak w pomieszczeniach dydaktycznych Wydziału, w Bibliotece jest bardzo dobra baza socjalna (m.in. szatnia, toalety – również dla niepełnosprawnych, barek) i techniczna, m.in. punkt xero.

7.3.

Jak wcześniej stwierdzono, infrastruktura wizytowanej Jednostki spełnia wszelkie wymogi pozwalające na realizację efektów kształcenia i prowadzenia badań naukowych przez pracowników i studentów. Jest systematycznie i kompleksowo monitorowana przez Władze Wydziału i – jak wcześniej wspomniano – przez wyspecjalizowane służby techniczne. Jedną z form doskonalenia bazy dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej jest rozpatrywanie zgłaszanych przez wykładowców i studentów potrzeb dotyczących realizacji ich postulatów i bieżące reagowanie na nie, w granicach przyznawanych przez Władze Uczelni środków finansowych. Czynione są więc starania, aby budynek i jego wyposażenie spełniały oczekiwania wszystkich interesariuszy, a szczególnie studentów. W ramach rozwoju infrastruktury planowane jest utworzenie sali wideokonferencji, co znacznie podwyższy standard w zakresie komunikacji.

W roku akademickim 2016/2017 Wydział wprowadził usprawnienie obsługi studentów w postaci dziekanatowego systemu kolejkowego (wspomniane „biletomaty dziekanatowe”). Biblioteka systematycznie wzbogaca księgozbiór przy znacznym wsparciu finansowym Władz Wydziału, co skutkuje szybką realizacją zakupów książek i czasopism naukowych z dziedziny nauk prawnych niezbędnych w dydaktyce i działalności naukowej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastrukturę Wydziału należy ocenić jako bardzo dobrą, a potrzeby lokalowe są właściwie zapewnione. Sale dydaktyczne są w pełni dostosowane do liczebności grup wykładowych i ćwiczeniowych, w pełni wyposażone w sprzęt audiowizualny i techniczny. W miejscach odbywających się poza Uczelnią praktyk zawodowych w instytucjach szeroko rozumianej administracji, zgodnych z potencjalnymi miejscami pracy, z uwagi na istniejącą w nich odpowiednią infrastrukturę, spełnione zostały warunki do zdobywania umiejętności praktycznych i realizacji przewidzianych efektów kształcenia.

Dziekanat jest właściwie przystosowany do obsługi studentów. Bardzo dobrze rozbudowana jest baza socjalna i zaplecze techniczne. Budynki są w pełni zaadaptowane do możliwości nauczania i realizacji efektów kształcenia (w tym studentów niepełnosprawnych – „budynek bez barier”) oraz do prowadzenia badań naukowych, czego dowodzą znaczące wyniki działalności badawczej, tak pracowników jak i studentów. Spełniają też wszystkie wymagania sanitarne i przeciwpożarowe przewidziane przepisami BHP oraz są bieżąco monitorowane.

Prowadzone są okresowe szkolenia BHP dla studentów i pracowników oraz planowe przeglądy obiektów.

Biblioteka ma bardzo dobre warunki lokalowe oraz fachowe bogate zbiory drukowane i w wersji elektronicznej, jak również specjalistyczne pogramy komputerowe dostosowane do potrzeb realizacji efektów kształcenia i prac badawczych na ocenianym kierunku studiów. Umożliwia też dostęp do literatury poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną i korzystanie z zewnętrznych baz danych, a także wsparcie pracowników i studentów w poszukiwaniu literatury oraz baz danych.

Monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej dokonują na bieżąco Władze Wydziału w formie uwzględniania postulatów zgłaszanych przez wykładowców i studentów, jak też właściwe służby techniczne i kontrolne.

Dobre praktyki

- Wyjątkowo dobra dbałość Władz Wydziału o stworzenie infrastrukturalnych warunków do studiowania oraz działalności badawczej pracowników i studentów (szczególnie niepełnosprawnych).

- Przeznaczenie jednej sali odpowiednio wyposażonej i urządzonej na wzór sądowej, w której odbywają się symulujące rozprawy zajęcia z procedur sądowych, co znacznie poszerza możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

- Docenić należy szeroki zakres zorientowanej na studenta pomocy w badaniach udzielanej im przez pracowników informacji bibliotecznej, a szczególnie na bieżąco finansowane przez Władze Uczelni uzupełnianie zbiorów bibliotecznych, zgodnie z postulatami wykładowców i studentów.

- Sprawna i dobrze zorganizowana praca dziekanatu, m.in. dzięki wprowadzeniu pozwalających unikać kolejek „biletomatów dziekanatowych”.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1

W ramach wsparcia w procesie dydaktycznym nauczyciele akademicy prowadzą konsultacje dla studentów oraz przygotowują dodatkowe materiały i wprowadzają metody bieżącej oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia podczas pracy na zajęciach. Jednostka stwarza możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Studenci pozytywnie oceniają wsparcie Jednostki w procesie przygotowania i obrony pracy dyplomowej, a przede wszystkim stały kontakt z promotorem.

Studenci wybitnie uzdolnieni mają możliwość wnioskować o indywidualizację procesu kształcenia zgodnie z przyjętym Regulaminem studiów. Mogą otrzymać nagrody i wyróżnienia rektora: list gratulacyjny Rektora oraz medal za chlubne studia. Wyróżniające się prace dyplomowe są zgłaszane na konkursy organizowane przez instytucje państwowe, uczelnie, organizacje i towarzystwa naukowe. Uczelnia przyznaje studentom stypendium rektora dla najlepszych studentów, zasady przyznawania stypendiów są znane studentom oraz powszechnie dostępne – zamieszczone są na stronie internetowej. Zasady te zapewniają sprawiedliwą i obiektywną ocenę osiągnięć studentów. Studenci mają możliwość działania w kołach naukowych, w ramach których aktywnie uczestniczą i organizują studenckie konferencje naukowe. Członkowie kół naukowych pozytywnie oceniają wsparcie udzielane im przez Władze Wydziału. Uczelnia oferuje studentom również możliwość uczestnictwa w spotkaniach z osobami wizytującymi z uczelni partnerskich.

Studenci niepełnosprawni mogą korzystać z pomocy za pośrednictwem Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest udzielanie wsparcia oraz pomoc w indywidualnych problemach studentów niepełnosprawnych. Ponadto z Profilaktyki Uzależnień, mogą korzystać wszyscy studenci.

Studenci niepełnosprawni mogą otrzymać stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz wnioskować o indywidualizację trybu kształcenia. Uczelnia zapewnia również pomoc psychologa.

Władze Uczelni i Wydziału wspierają działania studentów na rzecz nawiązywania współpracy z otoczeniem społecznym i kulturalnym. Na Uczelni działa Samorząd Studencki. Samorząd może ubiegać się o dofinansowanie projektów i korzystać z pomieszczeń uczelnianych w przypadku organizacji swoich wydarzeń. W ocenie przedstawicieli samorządu wsparcie, które jest im udzielane przez Władze Uczelni, jest satysfakcjonujące.

Ważną rolę we wsparciu studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym odgrywa w Uczelni Biuro Karier, które udostępnia studentom i absolwentom oferty pracy, praktyk i staży. Biuro udostępnia informacje za pomocą strony internetowej oraz poprzez maile do studentów, a także organizując spotkania promocyjne. Wyróżniającym aspektem działalności Biura Karier na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego jest fakt, iż działalność tą prowadzą sami studenci. Wydział w ramach projektu „DOBRY STAŻ – DOBRY START. Profilowane programy stażowe dla studentów WPIA UŁ” przybliży studentom warunki wejścia na rynek pracy.

Studenci wskazali, iż papierowe indeksy są w ich opinii niepotrzebnym obowiązkiem i utrudnieniem, ponieważ powielają one jedynie wpisy do systemu elektronicznego oraz nie mają już praktycznego znaczenia. Niezrozumiałe są dla również zasady naliczania opłaty za powtarzanie zajęć (500,00 zł za przedmiot semestralny, 1000,00 zł za przedmiot całoroczny – niezależnie od liczby ECTS przypisanych zajęciom).

Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat jakości obsługi administracyjnej. Na stronie internetowej Uczelni, będącej według studentów, głównym źródłem informacji znajdują się aktualne informacje. Informacje programie kształcenia i toku studiów są powszechnie znane i dostępne.

8.2

Jednostka nie prowadzi badania oceny systemu wsparcia studentów, Władze Wydziału wykorzystują nieformalne formy uzyskiwania informacji od studentów na ten temat, przede wszystkim od Samorządu Studenckiego, który zbiera i analizuje ocenę studentów w tym zakresie. Na podstawie uzyskanych danych i informacji Jednostka podejmuje działania w zakresie doskonalenia elementów wsparcia studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci otrzymują adekwatne do ich potrzeb wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne z uwzględnieniem zasady równego i sprawiedliwego dostępu do oferowanych form opieki.

Mocną stroną systemu wsparcia jest możliwość indywidualizacji procesu kształcenia – nauczyciele akademicy wspierają rozwój studentów zainteresowanych poszczególnymi dziedzinami wiedzy oraz wykorzystywane narzędzia wspierania wybitnych studentów. Należy podkreślić również działania Uczelni na rzecz wsparcia studentów w zakresie nawiązywania kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Słabą stroną systemu wsparcia jest brak narzędzi do oceny systemu wsparcia studentów, które umożliwiłyby jego ocenę i doskonalenie.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Ostatnia ocena miała miejsce na przełomie 2005 i 2006 roku i Uchwałą nr 175/2006 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej przyznało ocenę pozytywną dla kierunku administracja prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji UŁ. W uchwale nie zostały zawarte żadne zalecenia dla Jednostki.

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności

